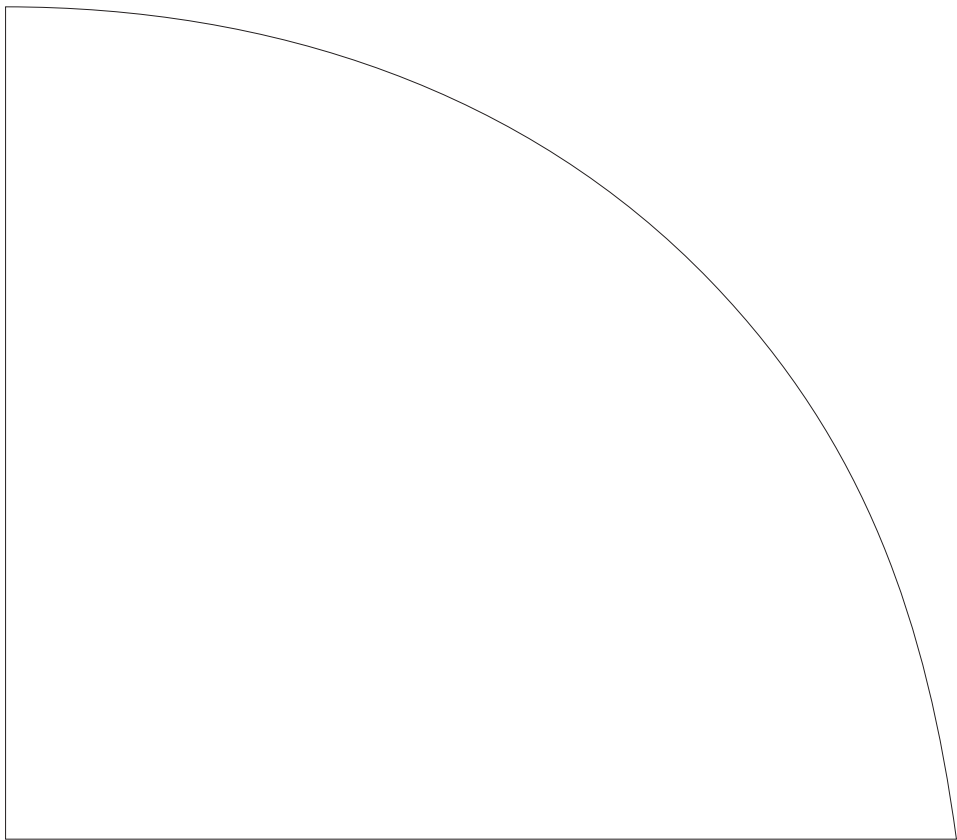

Užterštumo rūšys

Aplinka

Tai gamtoje funkcionuojanti tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, dirvožemio, augalų, gyvūnų, organinių ir neorganinių medžiagų, žmogaus veiklos sukurtų komponentų) visuma bei juos vienijančios natūraliosios ir žmogaus sukurtos sistemos.

Ekologija

Tai mokslas, tiriantis gyvųjų organizmų, jų bendrijų ir ekosistemų santykius su gyvenamąja aplinka, jų tarpusavio ryšius, gyvosios ir negyvosios gamtos sąveiką.

Ekologas

Tai aplinkosaugos specialistas. Jis tiria gyvūnų ir augalų ryšius su aplinka bei tarpusavio sąveiką. Dažnai ekologai dar vadinami „žaliaisiais“. Tikriausiai teko girdėti, kad aplinką reikia saugoti. Ją reikia tausoti ir išlaikyti žalią.

Kyla klausimas – nuo ko
mums ją reikia saugoti?
Ir kodėl?

Užterštumas

Tai medžiagų, preparatų ar jų mišinių išmetimas į aplinką kaip žmogaus veiklos rezultatas, savo pasekmėmis neigiamai veikiantis žmogaus gyvenimo kokybę ir gamtoje esančias ekosistemas. Teršalai gyvajai gamtai kenkia tol, kol ši galiausiai tampa netinkama gyviems organizmams egzistuoti.

2.Vandens tarša

1. Oro tarša

Tokia žmogaus veikla kaip miškų kirtimas, miestų statymas, gyvūnų medžioklė maistui ar kosmetikos gamybai taip pat yra niokojanti gamtą, nes pažeidžia natūralią ekosistemą.

Užterštumas skirstomas į 4 pagrindines grupes:

3. Triukšmo tarša

4. Žemės tarša

Kas teršia orą?

Orą teršia medžiagos, patenkančios į jį. Žmogaus veiklos sukurti oro taršos šaltiniai: kuro, atliekų deginimas (transporto išmetamosios dujos, gamybai bei šildy-

mui panaudoto kuro dūmai), naftos išgavimo proceso metu išsiskiriantys teršalai, tirpiklių garai iš dažų bei aerosolių, sąvartynuose susidaranti metano dujos, karo ir kita pramonė. Natūraliai gamtoje egzistuoja šie oro teršalai: dulkės, kurios susiformuoja skurdžiose augalijos plotuose, metanas, susidarantis gyvūnams virškinant maistą, natūralūs gaisrai, ugnikalniai ir pan.

Kas teršia vandenį?

Pagrindiniai vandens teršalai yra gamyklų atliekos, taip pat namų ūkio atliekos, nevalytos nuotekos, naftos produktai, pesticidai ir pramonės atliekos.

Iš laukų į upes lietus išplauna trąšas. Jos gausu nitratų ir fosfatų, kurie skatina besaikį bakterijų ir vandens augalų augimą. Augalai sunaudoja visą vandenyje esantį deguonį ir taip žūsta ne tik jie patys, bet ir visi vandenyje gyvenantys organizmai: žuvis, moliuskai, vėžiai ir kt.

Kas sukelia triukšmo taršą?

Daugiausiai triukšmo skleidžia įvairios gamyklos, traukiniai, automobiliai, garsiakalbiai asmenys.

Jei mėgsti garsiai klausytis muzikos ar žaisti kompiuterinius žaidimus – taip pat aplinką terši triukšmu.

Kas teršia žemę?

Žemės, t.y. dirvožemio, taršos šaltiniai yra pramonė, žemės ūkis, autotransportas, gyvenamieji rajonai ir kt.

Atliekos, senos nereikalingos plastikinės pakuotės – ypač didelė problema, nes tai ilgai yrantys naftos produktai.

Globalinis

Kai saulės spinduliai pasiekia Žemę, dalis jų sukuriamos šilumos pasiekia žemės paviršių ir yra išsklaidoma, o likusi dalis grąžinama atgal į kosmosą.

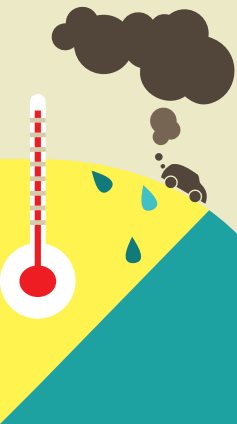
Tačiau dėl oro užterštumo atmosferoje susidaro storas dūmų sluoksnis, kuris neleidžia šilumai grįžti į kosmosą, taip oras nuolat šyla.

atšilimas

Tai labai panašu į šiltnamio efektą, tačiau poveikis yra labai žalingas. Didžiąją dalį Žemės sudaro vanduo.

Dėl globalinio atšilimo pirmiausiai pradeda tirpti ledynai, tuo pačiu sparčiai ima kilti jūros lygis. Išbalansuota ekosistema sukelia masinius potvynius, kurie kelia grėsmę žmonijai. Taip pat nyksta gyvūnų rūšys, prisitaikiusios išlikti šaltuose kraštuose.

Ozono sluoksnis

Žemę gaubia oro sluoksnis, kuris vadinamas atmosfera. Apatinėje stratosferos dalyje, apie 15-35 km aukštyje, yra susiformavęs ozono sluoksnis. Jis saugo Žemę nuo biologiškai aktyvių UVA ir UVB spindulių. Šie spinduliai yra kur kas pavojingesni žmogaus ir kitų gyvų organizmų sveikatai nei UVC.

UVA ir UVB spinduliai yra dažna odos vėžio ir akių pažeidimo priežastis, be to, jie pažeidžia augalus ir gyvūniją. Be ozono sluoksnio gyvybė Žemėje negalėtų egzistuoti. Deja, ozono sluoksnis nuolat nyksta dėl oro užterštumo.

Rūgštūs lietūs

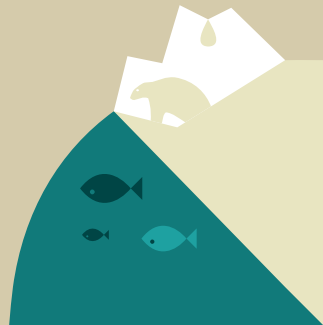

Pavojingoms dujoms patekus į orą, jos susimaišo su vandens garais. Lietaus pavidalu teršalai krinta į žemę ir niokoja dirvožemį, vandens telkinius, augalus. Tokie lietūs vadinami rūgščiais. Rūgštūs lietūs susiformuoja dėl žmogaus veiklos.

Užterštumo

Dėl užterštos aplinkos jau išnyko daugybė gyvūnų ir augalų rūšių, dalis iš jų yra ties išnykimo riba.

Augalai ir maisto produktai tapo ne tokie vertingi ir skurdesni, daugelyje šalių žmonės negauna gėlo vandens. Dėl oro užterštumo padaugėjo alerginių susirgimų, kvėpavimo takų infekcijų.

pasekmės

Per užkrėstą vandenį plinta infekcijos, kurios gali išprovokuoti choleros, diarėjos, salmoneliozės, hepatito A epidemijas.

Triukšmo tarša veikia žmonių kraujo spaudimą, sukelia galvos skausmą, taip pat gali sukelti kurtumą.

Svarbu saugoti

Didžiulė žala gamtai ir žmonijai jau padaryta, tačiau mes vis dar galime sumažinti aplinkos taršą.

Sodinkime medžius, nekirskime miškų,
nes augalai valo orą ir gamina deguonį.
Dirvai tręšti naudokime organines trąšas,
išgautas natūraliu būdu.

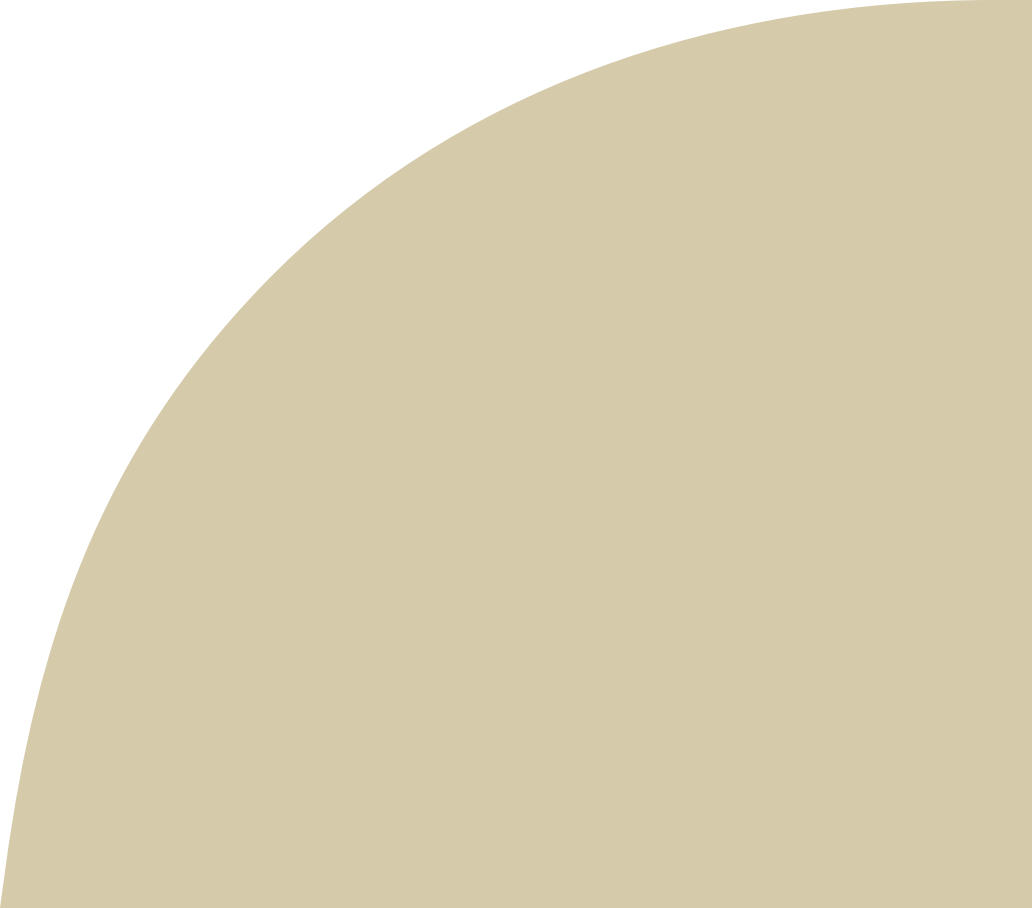

mus supančią aplinką

Panaudokime dar kartą arba visai atsisakykime plastikinių maišelių, butelių ir kitų indų, nes jie gamtoje išlieka labai ilgai.

Rūšiuokime šiukšles, tada dalis mūsų išmetamų pakuočių bus perdirbtos į naujus gaminius. Energijai gauti naudokime vėjo, saulės ir žemės gelmių šaltinius. Kuo mažiau naudokime kuro, aliejų ir kitų naftos produktų.

Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Aušros g. 42A, Kaunas

Tel. (8 37) 45 47 17

Faks. (8 37) 33 32 04

El. paštas info@kaunosvb.lt

Svetainė internete - www.kaunosvb.lt

Išleido:

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

LR Sveikatos apsaugos ministerijos lėšomis

